

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35079
Nom: Psiquiatria forense
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1302 - Grau en Criminologia	Facultat de Dret	2	Segon quadrimestre
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	Facultat de Dret	2	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1302 - Grau en Criminologia	Medicina Legal i Ciències Forenses	OBLIGATÒRIA
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	Assignatures obligatòries de segon curs	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

RINCON VELAZQUEZ SANTIAGO

RESUM

Psiquiatria Forense és una assignatura obligatòria, inclosa en el segon curs del Grau de Criminologia i a la qual se li ha assignat un total de sis crèdits.

Es pretén que l'alumne assimili els conceptes bàsics de la Medicina Legal que es emplen en la valoració de l'estat mental tant de les subjectes normals com dels malalts mentals.

L'assignatura té un caràcter teòric al qual se li afegeixen componenets pràctics que es necessiten per a l'aplicació dels conceptes bàsics de la Psiquiatria Forense en les diferents branques del Dret i en particular del Dret Penal. S'analitzen els coneixements psiquiàtrics que permeten aplicar a una persona, per l'estat especial de la seva salut mental, una consideració atenuada davant la llei.

Per a això es realitza un estudi psiquiàtric forense de les atenuants i eximents que preveu el Codi Penal, per després aplicar-les en cada trastorn mental d'una manera específica a cada subjecte que pot ser jutjat per

cometre un delict. Es completa l'estudi valorant les característiques pròpies relatives a la capacitat civil. La matèria a estudi té una vessant pericial, i s'estudiaran les regles i mètodes que permeten aplicar els coneixements a la resolució de casos que plantegin els tribunals, relacionat sobretot amb el Dret Penal.

nals, relacionat sobretot amb el Dret Penal.

CONEXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Els alumnes han de posseir uns coneixements elementals de Dret Penal, sobretot han de conèixer uns coneixements assimilats de les atenuents i eximents previstes en el Codi Penal.

És aconsellable tenir coneixements bàsics dels grans síndromes psiquiàtrics, de la mateixa manera que del Dret Civil, en els capítols relacionats amb el Internament i capacitat civil.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1302 - Grau en Criminologia

Saber col·laborar con un experto en la realización de una prueba pericial del ámbito de la Psiquiatría Forense. G: 1 y E: 3, 4, 12

Saber interpretar una prueba pericial del ámbito de la Psiquiatría Forense. G: 1 y E: 3, 4, 12

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Concepte de Psiquiatria Legal i Forense. Camps d'aplicació. La malaltia mental i altres causes d'alteració de la conducta humana en els codis i lleis processals. Capacitat Civil i personalitat jurídica. La prova pericial mèdica en Psiquiatria Forense
2. Valoració de la Imputabilitat
3. Psiquiatria Clínica. Concepte Clínics Psicosi I.
4. Psiquiatria Clínica. Concepte Clínics Psicosi II
5. Aspectes d'interès per als tribunals de l'esquizofrènia i altres trastorns psicòtics: Anàlisi de casos pràctics.
6. Aspectes d'interès per als tribunals dels trastorns d'inici en la infància, infantesa i adolescència: Anàlisi de casos pràctics.
7. Aspectes d'interès per als tribunals dels trastorns de Personalitat: Anàlisi de casos pràctics.
8. Aspectes d'interès per als tribunals dels trastorns relacionats amb el consum de substàncies (I). Conceptes bàsics.

1. TEMARI TEÒRIC

1. Concepte de Psiquiatria Legal i Forense. Camps d'aplicació. La malaltia mental i altres causes d'alteració de la conducta humana en els codis i lleis processals. Capacitat Civil i personalitat jurídica. La prova pericial mèdica en Psiquiatria Forense
2. Valoració de la Imputabilitat
3. Psiquiatria Clínica. Concepte Clínic Psicosi I.
4. Psiquiatria Clínica. Concepte Clínic Psicosi II
9. Aspectes d'interès per als tribunals dels trastorns relacionats amb el consum de substàncies (II)
10. Aspectes d'interès per als tribunals dels trastorns amb base orgànica: Anàlisi de casos pràctics
11. Aspectes d'interès per als tribunals dels trastorns del control dels impulsos: Anàlisi de casos pràctics.
12. Aspectes d'interès per als tribunals dels trastorns neuròtics: Anàlisi de casos pràctics.
13. Aspectes d'interès per als tribunals dels trastorns de l'estat d'ànim: Anàlisi de casos pràctics.
14. Aspectes psiquiàtric forense de les Parafílies.

2. TEMARI SESSIONS PRÀCTIQUES

- A) Aspectes Psiquiàtric Forense del concepte de Individu Normal. Concepte Psiquiàtric Forense de Incapaç
- B) Estudi Psiquiàtric Forense de les Eximents i Atenuants del Codi Penal.
- C) Seminari sobre la clínica de les Psicosis (I).
- D) Seminari sobre la clínica de les Psicosis (II).
- E) Aplicació d'eximents i atenuants en les psicosis.
- F) Valoració de la Intel·ligència en Psiquiatria Forense (PF)
- G) Valoració dels trastorns de Personalitat en P. F.
- H) Importància del Consum de Drogues en P. F.
- I) Pràctica sobre Patologia Dual
- J) Valoració Trastorns del Control dels Impulsos en P. F.
- K) Seminari Casos Pràctics I
- L) Seminari Casos Pràctics II
- M) Semianrio Casos Pràctics III
- N) Seminari Casos Pràctics IV
- G) Valoració dels trastorns de Personalitat en P. F.
- H) Importància del Consum de Drogues en P. F.
- I) Pràctica sobre Patologia Dual
- J) Valoració Trastorns del Control dels Impulsos en P. F.
- K) Seminari Casos Pràctics I
- L) Seminari Casos Pràctics II
- M) Semianrio Casos Pràctics III
- N) Seminari Casos Pràctics IV

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	38,00
Preparació de classes	20,00
Preparació d'activitats d'avaluació	32,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

Els alumnes disposaran de l'esquema de l'exposició a l'aula virtual abans dels temes teòrics i de les pràctiques.

Es realitzaran sessions teòriques dels continguts del programa, la qual cosa permet al professor incidir en les qüestions bàsiques en cada tema i afavorir l'adquisició, comprensió, l'estudi i l'assimilació per part de l'alumne.

En les sessions pràctiques es treballa en grup amb casos reals, i s'analitzaran i valoraran les qüestions psiquiàtrics legals a resoldre en cada cas, la qual cosa servirà per sedimentar els coneixements adquirits.

S'afavoreix en tot moment la participació de l'alumne i es pretén que durant l'exposició l'alumne entengui les peculiaritats i especificacions de la psiquiatria forense.

Les tutories serviran per resoldre els problemes i explicar les qüestions més complicades de entendre. Per evitar trasllats a la seu de la Facultat de Medicina s'afavoreix la tutoria electrònica, que ha demostrat la seva eficàcia durant els últims anys.

eficàcia durant els últims anys.p>

AVALUACIÓ**1.- Examen final**

- Prova obligatòria que es valorarà sobre 7 punts (correspon al 70% de la nota final).
- Conté 10 preguntes (7 de teoria i 3 de valoració de la imputabilitat) per desenvolupar en un temps màxim d'una hora i quinze minuts.
- Les preguntes correspondran tant al temari de les classes teòriques com dels seminaris.

- 4 preguntes puntuades amb un zero suposen el suspens, independentment de la nota que correspongui a la resta.

2.-Avaluació contínua

- Prova no obligatòria que es valorarà sobre 3 punts (correspon al 30% de la nota final).
- Cada professor establirà els criteris específics d'avaluació, els quals es detallaran en un annex individual.

3.-Activitats complementàries

- FÒRUMS (casos i exercicis a l'aula virtual) la participació en aquests fòrums pot incrementar la nota final fins a 1 punt (equivalent al 10%). Es valorarà no només el nom de contribucions, sinó la seva continuïtat al llarg del curs i la seva qualitat. Aquest augment sol s'aplicarà si la qualificació de l'examen final és igual o superior a cinc.

NOTA FINAL:

- Heu d'estar aprovades amb les parts, tant l'avaluació contínua com l'examen final, per poder resumir i obtenir la nota final.
- L'alumne que decideixi presentar-se a l'examen final sense fer l'avaluació continuada haurà d'aprovar l'assignatura amb un 5 sobre 7. La nota màxima que podrà tenir és un 7 no optarà a Matrícula d'Honor.
- Les qualificacions que corresponen a la valoració numèrica final són:
 - o De 0 a 4,94 Suspens
 - o De 4,95 a 6,94 Aprovat
 - o De 6,95 a 8,94 Notable
 - o Des de 8,95 Excel·lent

BIBLIOGRAFIA

BÁSQUES

- Gisbert Grifo M, Luna Maldonado A, Castellano Arroyo M. Gisbert Calabuig, Villanueva Cañadas. Medicina Legal y Toxicología, 8ªed. Barcelona: Masson; 2024.
- Pastor Bravo M. Psiquiatría Forense. Publicaciones Universitarias de Alicante, 2ªed; 2016.
- Fuertes Rocañín JC. Manual de Psiquiatría Forense para Jueces, Fiscales y otros profesionales del Derecho. Navarra: Aranzadi, 2ªed; 2021.
- Asociación Americana de Psiquiatría, Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales (DSM-5®), 5ª ed. Arlington, VA, Asociación Americana de Psiquiatría; 2014.
- Vallejo Ruiloba J. Introducción A La Psicopatología Y La Psiquiatría. Elvise, 8ª ed. Barcelona: Elvise; 2015.
- Rubio Valladolid G, Lahera Forteza G, Villaseñor Gayardo SJ. Fundamentos de Psiquiatría: Bases científicas para el manejo clínico, 2ª ed. Madrid: Médica Panamericana; 2023.

COMPLEMENTÀRIES

- Gómez Restrepo C, Jordán Quintero MI, Hernández Bayona G. Psiquiatría clínica: Diagnóstico y tratamiento en niños, adolescentes y adultos. 4ª ed. Bogotá: Médica Panamericana; 2021.
- Kaplan & Sadock. Sinopsis de psiquiatría de Robert Boland, Marcia Verduin, Pedro Ruiz, Diana Jiménez González, 12ª ed. China: Ovid Technologies; 2022.
- Checa González MJ. Manual práctico de Psiquiatría Forense. Barcelona: Elsevier Masson; 2010.
- Delgado Bueno S, Maza Martín JM, López Arribas S. Tratado de Medicina Legal y Ciencias Forenses: Psiquiatría legal y forense: Tomo V. Madrid: Bosh; 2013.
- Ojeda del Pozo N, Peña Lasa J, Gómez-Gastiasoro A. Neuropsicología de la esquizofrenia. Madrid: Síntesis; 2018.
- Eastman N, Adshead G, Fox S. Oxford Casebook of Forensic Psychiatry. Oxford Casebooks in Psychiatry. Gosport: Ovid Technologies; 2022.
- Tiffon Nonis B. Atlas de psicología forense (penal). Barcelona: Bosch; 2017.
- Tiffon Nonis B, González Fernández J. Casos prácticos de psicopatología y psicología criminal

y forense. Barcelona: Bosch Editor; 2022.

- Carrasco Gómez J, Maza Martín JM. Manual de Psiquiatría Legal y Forense. La Ley, 2ªed; 2005.
- García Andrade JA. Psiquiatría Criminal y Forense. Madrid: Editorial Universitaria Ramón Aceres, 2ª ed; 2009.